

PSIKOMOTRIZITATE ERLAZIONALA: AUKERA BERDINTASUNERAKO eta EMOZIOEN HEZKUNTZA

125 ORDUTAKO IKASTARO HOMOLOGATUA

HIK HASI

KUTTUN AHOLKULARITZA PSIKOPEDAGOGIKOA

MAPI URRESTI ORTIZ

Ehun eta hogeitabost (125) ordutako formazio honetan elkarrekin txertatzen diren hiru alor teorikoak landuko ditugu: **aukera berdintasuna, emozioen hezkuntza eta psikomotrizitate erlazionala**. Hiru gai nagusi hauek marko teorikoa azaltzeko banatuko baditugu ere, gure formakuntza teorikoan momentu orotan daude elkarrekintzan.

1. MARKO TEORIKOA:

PSIKOMOTRIZITATE ERLAZIONALA

Psikomotrizitateak joko librean du oinarria. Aktibitate honen helburu nagusia haurrak ondo pasatzea da. Haurrari jolasgune bat eskaini nahi zaio libreki, minik egin gabe, nahi duen jolasetan aritzeko. Haurra mugimendu librean, jolas librean, bere garapen integrala bideratzen du (garapen afektibo, emozional, kognitibo, motor, sozial eta morala). Bestalde, harremanak (helduarekin edota beste haurrekin) garatzeko parada ere izango du.

Haurrak arriskurik gabeko espazio batean jolastuko du libreki eta bere jokoan bere inguru familiar, eskolar eta sozialean gertatzen diren arazoak eta gatazkak islatu egingo ditu. Jolasaren bidez bere zailtasunak aterako ditu eta ahal den neurrian Psikomotrizitatearen laguntzaz gertaera hauek landu eta gaindituko ditu. Bestalde, leku askotan egin ezin dituen gauzak egiteko aukera izateak egunerokotasuneko gertaera eta betebeharretan lasaitasuna emango dio.

Psikomotrizitate gela, haurra minik eman gabe, sentitu eta nahi duena egiteko lekua da, haurrak diren bezala azaltzeko espazio librea. Beraien beharrak, nahiak, desioak ateratzeko lekua. Haur osasun orekatua bideratzen duen prebentzio tresna da, haurraren garapen afektibo emozional osasuntsua bideratzeko, etorkisunean nortasun orekatu bat bideratzen duena.

Psikomotrizitateak haurrari bere nahia eta desioarekin konektatzen lagunduko du. Haurra libre sentituz bere jolas plazerran sartu eta bere nahi edo desio kontziente eta inkonzienteak bideratuko ditu. Bere nortasuna eta kreatibitatea adierazleak ateratzen lagunduko du. Zer den eta zer nahi duen hauta dezake espazio honetan.

HEZKUNTZA EMOZIONALA

Garapen emozionalean alor honen garrantzia astertu badugu ere, emozioei teoria lanketa zehatza eman nahi diogu, azken finean jokaera desegoki guztiak emozioak inteligenteki bideratuz landu daitezkeelako.

Emozioa guztiak identifikatzen ikastea funtsezkoa da adimen hezionala garatzeko. Emozioak ezagutu, ulertu eta onartzea dakar erregulazio emozionala positiboa eta denak banan banan landuko ditugu haurren erregulazio positiboa bideratu asmoz; poza, beldurra, haserrea, tristura, kulpa, lotsa, harrotasuna, interesa, esperantza, enpatia, maitasuna...

GENERO BERDINTASUNA

Psikomotrizitate erlazionala genero berdintasuna bideratzeko tresna baliagarria da oso. Haurren jolasak behatuz psikomotrizistak interbentzio zehatzak egin ditzake neska eta mutilen garapena sexua kontuan hartu gabe eman dadin.

Prebentzioaren garrantzia, psikomotrizitate erlazionalak haurren garapen integrala eman dadin egiten duen prebentzio lana itzela da. Psikomotrizistak haurra behatuz aipatu ditugun garapen guztien adierazlean aztertuko ditu (adierazle afektibo, emoziona, motor, sozial eta morala) eta hezkun iharduketa zehatzak bideratuko ditu haurren sailtasunak lehen bait lehen detektatu eta landuak izateko.

Bestalde jokoan interbentzioak eginez txikitatik genero berdintasunean hezi daiteke. Haurrak sexua kontutan hartu gebe hezi daitezke aukera berdinetan heziz bai eta maila pertsonanean errekurtsio afektibo eta emozionalak orekatuak eskainiz. Psikomotrizitate erlazionalak txikitatik agresibitatea bideratzen erakusten du hau ez bilolentzian amaitzeko eta era positiboan erabiltzeko defentsa moduan.

2. PROGRAMA

Helburuak, Konpetentziak eta Ikaskuntza Emaitzak

Ikastaroan parte hartuko duten ikasleek helburu hauek barneratuko dituzte:

- Gorputzaren bidezko komunikazioak eskatzen duen errespetuzko entzute, itzarote eta laguntzeko trebetasunak eta gaitasunak eskuratzen hastea haurraren garapen aldiak (afektibo, emozional, motor, moral eta sozialak) positiboki garatzen lagunduz.
- Era berean, formakuntzan parte hartuko dutenek, hurrek egingo duten jolas librea ikustea, behatzea eta beren beharrak interpretatzen hastea.
- Horrela, haurraren garapen integrala bultzatzean genero ikuspegiaren kontzientzia hartuz psikomotrizitate jardueretan genero desberdintasunak sortzen dituzten egoerak antzeman eta berbideratzeko estrategiak garatzea.
- Hurrei psikomotrizte gelan bizi dituzten emozioak onartu, ulertu eta erregulatzeko errekurtsoak izatea. Emozio guztien funtsio erregulatzeilea ezagutu eta bideratzen ikastea.

Helburu hauek ondoko konpetentzia eta Ikaskuntza emaitzetan txertaturik agertzen dira:

Arlo Teorikoan landuko diren KONPETENTZIAK	IKASKUNTZA EMAITZAK
Haurraren garapen unearen<ul style="list-style-type: none"> ulermenean lagunduko duten gaitasun, jarrera eta jakituria jasotzea	Haurra ulertu garapen integral moduan; garapen motor, afektibo, emozional, moral, sozial...
	Jaiotza eta hurrengo 6 urteetako garapen bidean ematen diren beharrak ulertu eta ezagutzea
	Haurraren emozioen garapen positiboan aurkitu daitezkeen zailtasunak ekiditeko lagungarri izango zaizkigun segurtasun loturak ulertu eta eraikitzen jakitea.
	Haurraren garapen afektibosexuala ulertu eta hezkidetzatza bideratzeko ahalmenak hezagutzea.

Hurrekin psikomotrizitate saioetan landuko diren KOMPETENTZIAK	IKASKUNTZA EMAITZAK
Harreman psikomotrizaren papera garatzen lagunduko duten gaitasun, jarrera eta jakituria jasotzea	Harreman psikomotrizitateko saioetan parte hartzearen plangintza eta horretan beharrezkoak antolakuntza, egitura eta materiala egokiro erabiltzen jakitea.
	Haurraren garapen osoan lagunduko duten giro seguru eta askeak (fisikoak nahiz emozionalak) sortzen jakitea
	Komunikazioaren bitartekariak erabiliz, komunikazioaren dimentsioa garatu.
	Haurraren garapenean lagunduko duten jarraibideak eta laguntza eta enpatiarako estrategiak jasotzea
	Interbentzio-estrategien nondik norakoak ezartzeko helburuarekin, haurren beharrak atzematea eta banakako egitasmoak diseinatzea
	Testuinguruaren arabera eduki sinbolikoak irakurtzeko gaitasuna izatea
	Haurraren espresio emozionalean lagunduko duten pertsonaren mugak ezagutzea eta maneiatzen jakitea
	Haurrak pertsona bezala jasotzea genero berdintasuna bideratuz. Iharduketa zehatzak bideratzeko ahalmena izatea berdintasuna sustatuz.

BIZIPEN SAIOETAN LANDUTAKO KOMPETENTZIAK	IKASKUNTZA EMAITZAK
Haurraren garapenean lagunduko duen harreman psikomotrizeko profesionalaren hazkuntza pertsonalean lagunduko duten gaitasun, jarrera eta jakituria jasotzea	Norberaren historia psiko-emozionala ezagutzea eta garatzea.
	Harreman psikomotrizitateko saioetan atera litezkeen eduki emozionalak ulertzea, onartzea eta bideratzeko gaitasunak jasotzea.
	Entzumen-, zaintza-, frustrazio-, errespetu- eta enpatia-jarrerak atzematea eta ulertzea
	Jolasetatik eratorritako esanahi eta sinbologia identifikatzea
	Gure gorputzetik ateratzen diren gaitasun eta baliabideak –tonua, ukimena, kontaktua, begirada, ahotsa...- identifikatzea eta horien kontzientzia hartzea

3. METODOLOGIA

Psikomotrizitatean erlazionean uztatzen diren beste hiru oinarrizko arloetan antolatuta dago formakuntza: arlo teorikoa, hurrekin psikomotrizitate saioen segipena eta azkenik bizipen saioen arloa.

Arlo teorikoa

Formazio marko terikoan aipatutako edukiak landuko ditugu. Teoria landuko dugu aurrez aurreko saioetan honako bi modutan:

- Eztabaida saioak: hilabetean behin ikasle taldeak artiluku edo lan baten monografikoa irakurri eta eztabaidatuko du, aurrez aurreko saio presentzialetan.
- Gai teoriko ezberdinak landuko dira modu praktiko batean.

Beraz, alde teorikoa modu aktiboan eta elkarrekintzan oinarritua egingo da. Eguneroko lanean hausnarketa ahalbidetu eta inklusio giroan lagunduko diren teoria eta praktikak konbinatuz eta talde-lana bultzatuz.

Formatzaileak gai bakoitzeko laburpen bat eskainiko du, saioan zehar aipatutako guztiarekin.

Hurrekin eginiko saioen segipena

Ikasleek haur talde bat izango dute hurrekin psikomotrizitate praktikan sakontzeko.

Praktika saioek formatzaile-tutore baten laguntzaz garatuko dira, honelako bi modu osagarrietan:

- Praktika saioak grabatu eta aurrez aurreko saio teorikoetan aztertuko ditugu (beti ere beharrezkoak diren baimenak aldeztuz).
- Formazio-tutoreak urtean zehar lekuan lekuko bi gainbegiratze egingo ditu.

Gainbegiratze horien helburua ikaslearen lana aztertu eta baliabide berriak eskaintzea da, psikomotrizistaren garapen positiboa bultzatuz.

Bizipenen saioak

Formazioan dauden irakasleek haurren moduan jolasteko eraikitako espazioa eta denbora garatuko da arlo honetan. Saio hauetan sortutako harreman psikoafektiboak elkartrukatzuz, bizipen horren inguruan gorputzak hartzen dituen tonu eta jarrera ezberdinen kontzientzia hartzean datza lan honek.

Irakasleek elkarrekin jolasten duten heinean, psikomotrizista formatzailearen laguntzaz, irakasleek entzuteko gaitasuna, enpatia, errespetuzko interbentzia eta zaintzarako jarrera landuko dira. Norberak barnean duen haurra birbizitzeko aukera da, norbera haurretik abiatu beste haurrak ulertzen ikasteko bidea.

Talde dinamika eta jolas librearen bidez irakasleak bera barne beharrak landuko ditu eta beste kideekin jolasean besteen beharrak ikasi eta asetzen ikasiko ditu.

Horrela hurrekin lanean ari direnean haurrak zer senti eta zein behar dituen ikusi ahal izango dugu haurraren garapen positiboa bilakatzuz, haurraren garapen afektibo emozional osasuntsua bideratzuz eta gerta daitezken arazoak prebenituz.

Hiru atal hauen helburua gai teorikoak, jolas bizipen pertsonala eta haur talde batean ematen den praktika profesionala elkarrekintzan nahastu egiten dira ikaslearen garapen integrala bideratzuz. Horrela, ikasle bakoitzak arlo teorikoan nahiz bizipenekin ikasitakoa praktikan jarritz bere gaitasunei lotura emango die. Horrela, praktika bera teoriarekin uztartzearekin batera, teoria bera eraikitzen ari gara aretoko praktika profesionalari jarraiki.

DIARIO edo EGUNEROKOA izango da lan tresna nagusia, bai eta online arteko komunikazio jarraia. Tresna hau ikasleak bere formazioaren jarraipena eta ebaluaketa jarraia egiteko erabiliko da bai eta irakasle tutorearekin harremana jarraia izateko. Online bidea ere erabili ahal izango da ikasleak beharrezkoa ikusten badu.

4. GAIAK

Gai teriokoak lantzeko aurrez aurreko 9 saio izango ditugu eta hauek izango dira landuko ditugun eduki edo gaiak.

	LANDUKO DIREN GAIAK
1. MODULOA	<p>Sarrera: parte-hartzaileen nahiak eta aurreikuspenak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Harreman psikomotrizitatea ikuspegi eta ezaugarriak: gela, materiala, psikomotrizistaren papera, mugimendua... • Jolasa motak eta jolas librearen garrantzia. <p>Kasu praktiko eta bideoenen analisia.</p>
2. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • 0-8 urteko haurren garapen afektibo-emozionalaren ezaugarri nagusiak. • Kontentzio afektibo eta kontentzio agresiboaren garrantzia; anbilalentzia nola bideratu. • Psikomotrizitate saioetan aztertu beharrezko adierazle afektibo, emozional, sozial, motor eta moralak. • HAUTAKETA: noiz eta nola hautatu haurra berarekin lan egiteko beste haur guztiak kontutan hartuz (begirada periferikoa) <p>Kasu praktiko eta bideoenen analisia.</p>
3. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Jolasaren garrantzia • Jolas motak, edukiaren irakurketa • Adierazlea-esanahia. Hizkuntza analogiko-digitala • Jolas sinbolikoaren garrantzia. Nola lagundu bideratu haurren beharrak jolas sinbolikoaren bidez. <p>Ikasleen bideoen azterketa</p>
4. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Hezkuntza emozionala. Pskomotrizitatea haurren emozioen erregulazioa bideratzeko espazioa. • Emozioa nagusien funtzioa aztertu eta psikomotriztean nola islatzen den behatzea: haserrea, poza, maitasuna, nazka, beldurra, esperantza, interesa eta tristura <p>Ikasleen bideoen azterketa</p>
5. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Hezkuntza emozionala. Pskomotrizitatea haurren emozioen erregulazioa bideratzeko espazioa. • Emozioa nagusien funtzioa aztertu eta psikomotriztean nola islatzen den behatzea: FRUSTRAZIOA: • Nola eta noiz ipini mugak haurrei. ERREFERENTZI argiak ematean garrantzia.

	Ikasleen bideoen azterketa
6. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Hezkuntza emozionala. Pskomotrizitatea haurren emozioen erregulazioa bideratzeko espazioa. • Emozioa nagusien funtzioa aztertu eta psikomotriztean nola islatzen den behatzea: lotsa, harrotasuna, kulpa, jelsia, inbidia, empatia <p>Kasu praktikoa eta bideoen analisia.</p>
7. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Epaiketa moraletan sartu gabe psikomotrizitate saioetan haur bakoitzaren garapen pertsonal eta integrala bideratuz nola bideratu haurren arteko gatazkak? • Zein esku hartzea egin behar du psikomotrizista batek? <p>Kasu praktikoa eta bideoen analisia.</p> <p>Formazioaren ebaluaketa eta datoren hilabeterako talde lanaren zehaztapena. Hobekuntza diseinua.</p>
8. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Neska eta mutilen arteko genero berdintasuna bideratu. Hezitzaileek neska edo mutilekin berdinean jokatzeko dugun hausnartu eta haurren garapen integrala bideratzen saiatu. Haurrak emozionalki berdinean jaso eta berdintasun garapen bideratu. • Gorputzaren bizipena, etapa ezberdinak, genero identitatea, genero estereotipoak eta genero berdintasuna. • Harreman psikomotrizitatea baterako hezkidetzak garatzeko tresna <p>Kasu praktikoa eta bideoen analisia.</p>
9. MODULOA	<ul style="list-style-type: none"> • Formazioaren laburpen teorikoa osatu eta irastetxetan zein gurasoekin aurkezteko behar den formatoa osatu. • Guraso eta irakasleekin bilerak egiteko behar diren ezaguarrak aztertu eta formatu teorikoa landu. • Ebaluaketa orokorra

4. EGUTEGIA

Formazioa 125 orduz osatua dago, zeinetan 104 ordu aurrez aurreko saio teorikoak diren. Bestalde urte amaieran eta bideoak aztertuz egin behar den lanareko beste 21 ordu erabiliko dira. Guztira 125 ordutako formazio izango delarik. Haurrekin ikastetxean egin behar diren lan orduak ez dira formazioaren barnean sartzen.

ORDU KOPURUA	LAN MOTA	ORDU KOPURUA GUZTIRA
Emango diren ordu teorikoak 104 ordu	Aurrez aurreko ordu teoriko praktikoak	68 ordu
	Lan pertsonala egiteko orduak; lanak, liburu eta artikuluen irakurketa, ikasturte amaierako lana.	21 ordu
Aurrez aurreko saio praktikoak	Bizipen saioak: 4 orduko 9 asteburu	36 ordu
	PRAKTIKA PROFESIONALA ikastetxeetan: Ikasle bakoitzak bere praktika egin beharko du bere haur taldean asteko ordu betez	Derrigorrezkoa

5 KRONOGRAMA

ZEREGINA	DATA eta ORDUA
Saio teoriko guztietara joatea.	Ostiral eta larunbatetan
Bizipen saio guztietara joatea.	Bi hilabetetan larunbata
Haurrekin egiten diran saioen bi lekuan lekuko behaketa	Azaroan eta maiatzan
Haurrekin egindako saio baten zati bat grabatuta eta landuta eramatea saio teroikoetara	Hilabetero
Ikasturtea amaiaerako lana egitea	Ekainean

6 FORMAZIOAREN EBALUAZIOA

Azterketa jarraikakoa da eta ikasle bakoitza pertsonalki jarraitzen du. Aipatu gaitasunetara iristeko honako lan edo erreflexio pertsonalak eskatuko dira:

EBALUAZIO MODUA	EBALUAZIO TRESNAK
EBALUAZIO TEORIKOA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modulu bakoitzaren gaien bukaeran: autoebaluazio-galdetegia 2. Eskola urtea amaitzean: autoebaluazio-galdetegia 3. Formazioaren bukaeran: ikasleak amaierako lan aurkeztu egingo du. 4. Asistentzia obligaziozkoa izango da eta baloratuko da.
HAURREKIN EGINDAKO SAIOEN ETA BIZIPEN SAIOEN EBALUAKETA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formazio urtea amaitzean: autoebaluazio-galdetegia 2. Ikasturte amaiera eta hasieran banakako elkarrizketa egingo da
HAURREKIN EGINDAKO SAIOEN EBALUAKETA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ikasleak haur taldean bete duen praktikaren aurrez aurreko bi ikuskapen. 2. Ikasle bakoitzak, bideoan grabatuko dituen sesioei buruzko azterketen inguruko 4 banakako lan egin beharko ditu

4.7 BIBLIOGRAFIA

- A. Lapierre (1985). **El adulto frente al niño de 0 a 3 años**. Científico-médica
- A. Laperre y Acouturier (1997). **Simbología del movimiento**, Barcelona, Científico Médica
- A. Lapierre (1997). **Psicoanálisis y análisis corporal de la relación**. Desclée.
- A. Lapierre , B. Aucouturier (1980). **El cuerpo y el inconsciente**. Científico-médica.
- M. Llorca, V. Ramos, J. Sánchez, A. Vega (2002). **La práctica psicomotriz**. Aljibe.
- H. Wallon (1978). **Del acto al pensamiento**. Psique.
- René A. Spitz (1993). **El primer año de la vida del niño**. Aguilar
- Bowlby (1995). **Una base segura; Aplicaciones clínicas de una teoría del apego**. Paidós. Psicología Profunda.
- D.W. Winnicott (2008). **Realidad y juego**. Gedisa
- Maria Montero-Rios (2003). **Saltando las olas**. OB STARE
- Yolanda González (2010). **Amar sin miedo a malcriar**. Integral
- V. da Fonseca (1988). **Ontogénesis de la motricidad**. Colección Textos Fundamentales
- Mariela Michelena (2009). **Un año para toda la vida**. Temas de hoy
- Daniel Goleman (1996). **Inteligencia emocional**. Kairos
- Daniel Goleman (1996). **Inteligencia social**. Kairos
- Maurice J. Elias, Steven E. Jobias, Brian S. Friedlander (2011) **Educación con inteligencia emocional** AAVV bolsillo
- Marta Gimenez Dalí. **Pensando las emociones** (2013) AAVV bolsillo
- López, F., Fuentes, M.J., Etxebarria, I. Y Ortiz, M.J. (1999) **Desarrollo afectivo y social**. Madrid: Pirámide.
- C. Hernandez Sanchez del Río (2008) Educación **sexual para niños y niñas de 0 a 6 años**. Narcea.
- Marshall Rosenberg (2010) **Comunicación no violenta** . Aldea